

Eraikinaren gorputza

ULA IRURETAGOIENA

Baltimore ibai gaineko zubiaren erorketa urte bukaerako oroimeneko irudien artean jasoko da, zubi baten erorketa ikuskizun zirraragarri eta salbuespenekoa baita. Zeren eta zubiak eta eraikinak ez dira berez erortzen, lehergailu edo artefaktu baten ez-tandak bat-batekotasunaren lur-jotzea dakar, brruuuummm soinu hotza eta hauts igoe-ra larriarekin batera. Hezurduraren berezkotasunak zutik mantentzeko joera du, izaki bizidunek bizirik egoteko joera naturala dugun bezalaxe. Egituraren kolapsoak aurreikusituz ezinezko istripu bat behar du, gertakizun baten erorketa gauzatzeko. Gainontzeko istripu asko aintzat hartzen dira hezurduraren kalkulurako edo eraikinaren bizi-esperientziak erakusten dute zurruntasuna izateko egituraren nolakotasuna lodieran eta forman.

Giza-gorputzaren kolapsoa ere oso arraroa da. Eraikina eta espazioa gorputz baten metaforarekin azaltzeak gertutasuna eta maitasuna eskaintzen dio eraikuntzaren materialtasunari, ustez. Eraikin bat zahartu eta gaixotu egiten da, giza-gorputzaren antzera. Ez da antropomorfismoa, materiaren bizi-zikloa ulertzeko modu erraz bat baizik. Naturako beste espazio baten moduan, gauza berdina baita, gizakiak eginga izanagatik ez dio bizi-zikloetatik aldantzen eta. Eraikinak bakarrik laga eta tristetu egiten dira energia hilarekin gelditzen direlako; eraikinarekin utzikieriaz harremandu ezean hautsaren presentziak atxikimendu eza adieraziko du. Gizaki eta eraikinaren erlazioaz gain, edadeak ere eragiten du espazioan: denboraren poderioz eraikinek arrakalak agertu ditzakete mugimenduen arrasto gisa edo gaixo daudela komunikatzen dute pitzaduren bitartez. Beste edozein organismo bezala, eraikinek atentzioa eta zaintza eskatzen dute, bestela bere izaeraren ezaugarriak aldatu egiten dira. Etxearen mantenuaz hitz egiten dugu ekintza tekniko eta hotz baten moduan, mantenua etxearekiko dugun maitasun harremanaren adierazpena denean. ●

Zure umeak galtzen bal daki?

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Irabazi edo galdu, berdin dio” esaten diegu seme-alabei, baina Errege Kopako finalak islatzen du nola bizi dugun gaia helduok, eta umeak ez dira inozoak. Irabazi nahi dute, eta horretarako prestatzen ditugu. Zein lezio handia den, ordea, bizitzan galtzen ikastea.

“Umetan galtzeari iheska ibilita ez da ezer ikasten”, dio Iñaki Artola pilota-riak. Ez du arrazoirik falta. Maiz gurasoak saiatzen gara joko eta jolasetatik lehia ezabatzen, edo zuzenean haurrari irabazten uzten, gozatzeari laga ez diezaion. Baina lehenago edo beranduago, guk eraikitako burbuilatik at lehiatuko dira. “Kostatzen zaigu haurrak frustratuta ikustea, beraiek gaizki pasatzen dutenean guri barruraino sartzen zaigulako, baina ez dago ikasteko beste modurik”, dio Esther Martinez adituak. Eta hori ere jakin badakigu gurasook, badakigu huts egitea dela ikasteko bidea, praktikan desio dugun arren seme-alabek garaipena baino ez dezatela dastatu.

Jokoak berak erakutsiko dio haurrari galtzea zer den, akaso guk geuk nola bizi dugun kuestionatzea eta zer transmititzen dugun birpasatzea dagokigu. Norberak irabazi eta galtzea natural eta ongi bizi badu, prozesuan akonpainatzea besterik ez dela esan dit lankideak: haurrari atea irekitzea bere beldurrez, ahuldadeez eta segurtasun-gabeziez hitz egiteko, erakustea huts egiten duenean ez dugula gaizki bizi. Prozesu gisa ulertzeak ere laguntzen du: haurra amorratu eta frustratu delako harekin haserretu beharrean, galtzea ez dela horrela jartzeko errieta egin beharrean, hobe izan daiteke bere sentimenduak ulertu eta kanalizatzen laguntzea; haur bat parkean, frontoian, zelaian sumindu delako hura eta haren gurasoak epaitu beharrean, egoerarekin enpatizatzea ere gaizki ez (“azken finean, nire seme-alabak ere desegoki jokatuko du uneraren batean, ikasten ari direlako, besterik gabe, eta hori onartu egin behar dugu”, gogoratu digu Martinezek).

Kontua zera da, zenbat etxetan bizi ote dute -kontzienteago, inkontzienteago- kontrakoa? Zenbat umek dute irabazteko presioa, galtzeagatik gurasoei kale egiteko beldurra, inguruko espektatibak ez betetzeko estualdia, etxe-koen onespina bilatzeko beharra? Ongi azaltzen du Artolak: “Galdu duenean umeari sortzen zaion sufrimendua baino handiagoa da askotan gero ematen zaion irakurketak sorrarazten diona; gurasoek edo lagunek diferentxeago tratatzen badute irabazi edo galdu duenaren arabera, arazoa hor hasten da”. Beharbada, haurrek zuzenean edaten baitute gurasook jolasa eta jokoa bizitzeko dugun modutik, lehenengo helduok ikasi behar dugu galtzen eta irabazten, ondoren haurrei irakatsi ahal izateko. ●